

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 27/1998 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och 2 § lagen om registerförvaltningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 november 1998 propositionen med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och 2 § lagen om registerförvaltningen (RP 192/1998 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Pekka Kilpi och överinspektör Terhi Lehtonen, inrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Leena Vettenranta, justitieministeriet
- regeringsrådet Varpu-Leena Aalto, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultative tjänstemannen Kaarlo Korvola, finansministeriet
- regeringssekreterare Jari Perko, trafikministeriet

- dataombudsmannen Reijo Aarnio
- överinspektör Markku Mertala, Skattestyrelsen
- kriminalinspektör Tiina Nevanperä, Central-kriminalpolisen
- juristen Tapio Aaltonen, Befolkningsregistercentralen
- juristen Reijo Hyvönen, Folkpensionsanstalten
- häradsskrivaren Lauri Haikarainen, Magistraten i Helsingfors
- juristen Leena Linnainmaa, Bankföreningen i Finland
- häradsskrivare Jorma Viljanen, Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- direktör Pekka Jelekäinen, Sonera Ab.

Dessutom har Teleförvaltningscentralen lämnat ett skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att befolkningsdatalagen ändras i överensstämmelse med revideringen av offentlighetslagstiftningen och personregisterlagstiftningen. Nödvändiga ändringar föreslås bli införda i befolkningsdatalagen. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall tillämpas subsidiärt på befolkningsdatasystemet,

om befolkningsdatalagen innefattar särskilda bestämmelser om rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet och om utlämnande av uppgifter. Bestämmelser om när personbeteckning får utlämnas kommer att ingå i lag. Vidare föreslår regeringen att när man till andra myndigheter lämnar en adress, till vilken hänför sig en

begränsning av utlämnandet på grund av hot mot personens hälsa eller säkerhet skall också uppgiften om begränsningen lämnas till mottagaren. Om en begränsning i fråga om utlämnandet av data har förts in i befolkningsdatasystemet skall begränsningen som regel också vara bindande för den myndighet som får uppgiften.

Befolkningsdatalagen föreslås bli kompletterad med att postadressen också skall införas i befolkningsdatasystemet. Avsikten är att myndigheterna inom registerförvaltningen och Posten Finland Ab i samråd skall samla in uppgifter om adressändringar för befolkningsdatasystemet och adressdatasystemet.

Vidare föreslås att befolkningsdatasystemet också skall ge information om personers kommunikationsspråk. För närvarande registreras bara modersmålet. Personer som inte har vare sig finska eller svenska som modersmål skall utöver

sitt modersmål också kunna anmäla finska eller svenska som sitt kommunikationsspråk.

Lagen om registerförvaltningen föreslås bli kompletterad med att Befolkningsregistercentralen är den myndighet som tillhandahåller certifieringstjänster för elektroniska identitetskort och elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Befolkningsdatalagen föreslås få bestämmelser om certifieringstjänster för elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen och om registrering i befolkningsdatasystemet av den elektroniska kommunikationskoden för certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen.

Därtill föreslås vissa tekniska ändringar i befolkningsdatalagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt med lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som nämns i motiveringen till propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet lagförslagen behövliga och lämpliga. Utskottet tillstyrker det andra lagförslaget utan ändringar och det första lagförslaget med anmärkningarna och ändringarna nedan.

I och med att den elektroniska kommunikationen utvecklas alltmer inom den offentliga förvaltningen är det å ena sidan ytterst viktigt att säkerheten i kontakterna med myndigheterna kan garanteras i alla avseenden och å andra sidan att förfarandet är enkelt och lätt både för kunderna och den offentliga förvaltningen. Utskottet förutsätter att regeringen ser till att medborgarna i mån av möjlighet kan använda ett enda elektroniskt identitetskort vid alla statliga myndigheter och i all statlig verksamhet och att samma kort också i så stor utsträckning som möjligt kan användas inom den kommunala förvaltningen. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om detta.

Detaljmotivering

6 a §. Bevarande av uppgifter (ny). Utskottet påpekar att varken den ursprungliga befolkningsdatalagen eller den nu föreslagna ändringen har några bestämmelser om hur länge information får bevaras i befolkningsdataregistret. I 8 § regeringsformen sägs att det stadgas närmare genom lag om skydd för personuppgifter. Grundlagsutskottet har framhållit att bland annat förvaringstiden för personuppgifter i olika register omfattas av kravet i 8 § regeringsformen att det måste stadgas om saken i lag (GrUU 14/1998 rd).

Befolkningsdatasystemet hör till samhällets viktigaste basregister. Personuppgifterna där används bland annat i domstolsförfarandet, den administrativa beslutsprocessen, historisk och vetenskaplig forskning, statistikföring, uppdatering av kundregister, opinions- och marknadsundersökningar, direktmarknadsföring och annan adresstjänst. För enskilda medborgare är uppgifterna i befolkningsdataregistret viktiga vid utred-

ning av privat- och familjerättsliga förhållanden. Till exempel vid historisk forskning och vid utredning av arvingar vid dödsfall behövs det hela tiden gamla uppgifter. Om man ser till användningsändamålet bör personuppgifterna i befolkningsdatasystemet förvaras permanent. Därför föreslår förvaltningsutskottet att befolkningsdatalagen kompletteras med en ny 6 a §, där det föreskrivs att personuppgifter i befolkningsdatasystemet förvaras permanent, om ingenting annat bestäms särskilt genom lag.

22 §. *Behandling av certifikat och kommunikationskoder.* Utskottet menar att de föreslagna lagarna bör träda i kraft mycket snart för att reformprojekten i propositionen skall kunna avancera i vederbörlig ordning. Samtidigt med den föreliggande propositionen behandlar utskottet också ett förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (RP 30/1998 rd). Innan offentlighetslagen träder i kraft måste man gå ut med adekvat information och ordna utbildning om lagen. Utskottet föreslår därför att 22 § i det första lagförslaget ändras så att paragrafen

inte direkt nämner namnet på lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Lagförslaget kan därför på grund av en hänvisning till den kommande persondatalagen (RP 96/1998 rd — FvUB 26/1998 rd) träda i kraft tidigast samtidigt med denna.

27 §. *Annat utlämnande av uppgifter.* Med hänvisning till motiveringen till 22 § föreslår utskottet en likadan ändring i 27 § 3 mom.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår förvaltningsutskottet vördsamt

att det andra lagförslaget godkänns utan ändringar,

att det första lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att riksdagen godkänner ett uttalande (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/1993) 1 §, 4 § 1 mom. 1 och 4 punkten, 24 §, 25 § 2—5 mom. och 27—34 §,

av dessa lagrum 4 § 1 mom. 1 punkten samt 25 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 202/1994, 27 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och 34 § i lag 615/1998, samt

fogas till lagen en ny 6 § och ett nytt 5 kap. i stället för det 5 kap. som upphävts genom lag 202/1994 som följer:

1 och 4 §
(Som i RP)

6 a § (Ny)

Förvaring av uppgifter

Personuppgifter i befolkningsdatasystemet förvaras permanent, om inte annat bestäms särskilt i lag.

5 kap.

Tjänster som gäller certifierad elektronisk kommunikation

19—21 §
(Som i RP)

22 §

Behandling av certifikat och kommunikationskoder

De certifikat och elektroniska kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen införs i ett register (*offentlig katalog*). Var och en har rätt att få uppgifter ur den offentliga katalogen i enlighet med *vad som bestäms särskilt i lag om rätten att få uppgifter ur myndigheternas offentliga handlingar*.

24 och 25 §
(Som i RP)

27 §

Annat utlämnande av uppgifter

(1 och 2 mom. som i RP)

Om en parts rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet samt om samkörning av uppgifter i befolkningsdatasystemet med uppgifter i ett annat datasystem för sammanställande och utlämnande av datamaterial gäller vad som bestäms *särskilt i lag om offentlighet i myndigheternas handlingar*.

28—34 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsestadgandet
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Utskottet förutsätter att regeringen ser till att ett och samma elektroniska identitetskort i mån av möjlighet kan användas i alla statliga myndigheter och i alla statliga funktioner och att samma kort i så hög grad som möjligt kan användas också inom den kommunala förvaltningen.

Helsingfors den 29 januari 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Ulla Juurola /sd
Reijo Kallio /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Juha Karpio /saml
Valto Koski /sd
Osmo Kurola /saml

Pehr Lövv /sv
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd
Iivo Polvi /vänst
Veijo Puhjo /vgr
Erkki Pulliainen /gröna
Aulis Ranta-Muotio /cent.